

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	Istorie
1.3. Departamentul	Istoria Românilor și a Sud-Estului European
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Istorie IF

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Mișcări totalitare în România interbelică						
2.2. Titularul activităților de curs	Prof. dr. Florin Müller						
2.3. Titularul activităților de seminar	Prof. dr. Florin Müller						
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	3.2. Din care Curs	2	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	30	3.5. Din care Curs	20	3.6. Seminar	10
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					18
Tutorat					2
Alte activități					–
3.7. Total ore de studiu individual					45
3.8. Total ore pe semestru					75
3.9. Număr de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	• Studentul/absolventul descrie și stabilește conexiuni între teorii și perspective istoriografice și compară fenomene istorice complexe. • Studentul/absolventul descrie și clasifică conceptele fundamentale și terminologia specifică privind evenimentele și fenomenele istorice în funcție de epocă și spațiu. • Studentul/absolventul poate dezvolta concepte și teorii noi, utilizează analiza riguroasă a surselor primare și secundare, interpretarea critică a acestora, formularea ipotezelor testabile și validarea lor prin dovezi istorice, cunoaște literatura de specialitate.
Aptitudini	• Studentul/absolventul analizează și evidențiază trăsături comune ale diverselor teorii și perspective istoriografice. • Studentul/absolventul aplică conceptele istorice și utilizează terminologia potrivită pentru analizarea evenimentelor și contextelor specifice, din perspectiva temporală și geografică. • Studentul/absolventul formulează argumente solide, utilizând o metodologie specifică studiului istoric.
Responsabilitate și autonomie	• Studentul/absolventul gândește critic și analizează sistematic fenomene istorice din diferite perspective corespunzătoare disciplinelor studiate. • Studentul/absolventul formulează interpretări argumentate ale fenomenelor istorice, folosind în mod adecvat terminologia de specialitate. • Studentul/absolventul formulează interpretări argumentate ale fenomenelor istorice, folosind în mod adecvat metodologia de specialitate.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
Cursul își propune construirea unui demers academic de înalt nivel asupra problematicii reprezentate de extremismul de dreapta și de stânga din România interbelică; cursul va analiza: formarea ideologiilor antisistemice, contestarea radicală a sistemului politic democratic prin adversari de factură revoluționară precum Mișcarea Legionară și Partidul Comunist din România. Cursul va prezenta limbajele politice, reperele ideologice, structurile de organizare și dinamica politice ale celor două fenomene totalitare interbelice, relațiile cu forțele concurente, adverse sau neutre ale sistemului politic, baza socială, relația cu intelectualii și raportarea acestora la provocările reprezentate de Mișcarea Legionară și PCdR.	Materia de curs va fi prezentată ținând cont atât de criteriul cronologic, dar mai ales de semnificația dinamicii politice a Mișcării Legionare și comunismului interbelic; un accent special se va pune pe analiza conceptelor centrale ale fascismului și comunismului	

Caracteristici ideologice <u>Mișcarea Legionară:</u> antimodernismul prin promovarea unei rupturi radicale de modernitatea revoluționară a Iluminismului și Revoluției franceze de la 1789; antidemocratismul ca revoltă antisistemică a Mișcării Legionare împotriva democrației-parlamentare din România interbelică; distincția între Mișcarea Legionară (1927) și Liga Apărării Naționale Creștine (1923) determinată de asumarea radical diferențiată a antisemitismului: Mișcarea Legionară consideră "antisemitismul" un "parazit exterior" (Constantin Noica), în timp ce LANC plasează antisemitismul în centrul de greutate al ideologiei și practicii sale politice; religiozitatea și ortodoxismul: matrici ideologice centrale ale Mișcării Legionare; resemnificarea ideologică a sacralității; funcția ritualului funerar; asimilarea unor trăsături ale "teatrului fascist" italian: estetica specifică a fascismului și Mișcării Legionare: marșul, formațiunea paramilitară, șantierul, tabăra de muncă, apelul morților, "crucea vie", cultul Căpitanului; <u>Partidul Comunist din România:</u> lupta de clasă, internaționalismul proletar, "fracționismul", "lupta fracționistă lipsită de principii", "bolșevizarea partidului", "celula", "munca ilegală și legală", "tactica de Front Popular", "social-democrația ca social-fascism", ilegalitatea, ilegalismul, proletcultismul și realismul proletar ca estetică și "artă totală", "tovarășii de drum", "România ca stat imperialist", "autodeterminarea națională până la despărțirea de stat". <u>Dinamici politice:</u> ostilitatea radicalismului cuzist și legionar față de acordarea cetățeniei și lărgirea corpului	cum ar fi: "revoluția națională", antidemocratismul, naționalismul, antisemitismul, corporatismul, lupta de clasă, clasa muncitoare în calitate de "clasă universală"; va fi utilizată și analiza de discurs a textelor politice și ideologice ale militanților fasciști și comuniști precum Ion I. Moța, Mihail Polihroniade, Vasile Marin, Lucrețiu Pătrășcanu, Alexandru Sahia	
--	--	--

civic, prin includerea minorității evreiești; ostilitatea față de stat; radicalizarea statului și problema ”violenței legale”; momente de fractură în dinamica politică: 1927, 1933, 1937, 1938-1939, 1940, 1941; conflictul între forțele dictatoriale și cele totalitar fasciste: dictatura regală versus totalitarismul fascist; ”statul național-legionar” ca ”stat-dual” și ”regim comisarial”; PCR în contextul ilegalizării; ”degenerarea stalinistă”, ruptura de social-democrație, antifascismul ca motor al luptei politice, conflictele de clasă din 1929 și 1933, influența represiunii staliniste asupra PCR, șansa reprezentată de războiul mondial		

Bibliografie:

1. Müller, Florin. *Metamorfoze ale politicului românesc: 1938-1944*, București, Editura Universității din București, 2005
2. Idem, *Societate-ideologie-dictaturi*, București, Editura Universității din București, 2014
3. Idem, *Mișcarea Legionară-noi perspective în cercetare*, în: ”Revista Istorică”, serie nouă, tomul XXII, nr. 1-2, ianuarie-aprilie 2011, pp. 23-33
4. Florin Müller, *Socialism și fascism în România Către o istorie intelectuală*, Editura Universității din București, 2020
5. Besançon, Alain. *Originile intelectuale ale leninismului*, București, Humanitas, 1993
6. Chioveanu, Mihai. *Fețele fascismului: Politică, ideologie și scrisul istoric în secolul XX*, Editura Universității din București, 2005
7. Dubuisson, Daniel. *Mitologii ale secolului XX: Dumezil, Levi-Strauss, Eliade*. Iași, Polirom, 2003
8. Fătu, Mihai, Spălățelu, Ion. *Garda de Fier organizație teroristă de tip fascist*, București, Editura Politică, 1980
9. Furet, François, Nolte, Ernst. *Fascism și comunism*, București, Grupul editorial ART, 2007
10. Gregor, A, James. *Fețele lui Ianus Marxism și fascism în secolul XX*, București, Editura Univers, 2002

11. Griffin, Roger. *Modernism and Fascism The Sense of a Beginning under Mussolini and Hitler*, palgrave macmillan, 2007
12. Heinen, Armin. *Legiunea "Arhanghelul Mihail" mișcare socială și organizație politică: o contribuție la problema fascismului internațional*, București, Humanitas, 1999
13. Iordachi, Constantin (editor). *Fascismul european 1918-1945. Ideologie, experimente totalitare și religii politice*, Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2014
14. Kolakowski, Leszek. *Principalele curente ale marxismului, volumul I, Fondatorii*, Curtea veche, București, 2009
15. Idem, *Principalele curente ale marxismului, volumul al II-lea Vârsta de aur*, Curtea veche, București, 2010
16. *Împotriva fascismului Sesiunea științifică privind analiza critică și demascarea fascismului în România, București 4-5 martie 1971*, București, Editura Politică, 1971

7.2 Seminar	Metode de predare	Observații
Discutarea referatelor studenților cu teme cum ar fi: analiza unor lucrări, studii, publicații de natură istoriografică asupra extremismului de dreapta și stânga, militanți ai celor două radicalisme, gestionarea actuală a memoriei traumatizante a totalitarismelor fascist și comunist	Inițial va fi ascultat referatul studentului, apoi prezentarea acestuia va fi subiect al întrebărilor și discuțiilor titularului de curs și a colegilor celui care a susținut prezentarea; studentul care a prezentat un referat va participa activ și la discutarea referatelor colegilor săi.	
Bibliografie:		

1. "Dosarul" Mircea Eliade V (1936-1944) Jos Farsa! Partea a doua Cuvânt înainte și culegere de texte de Mircea Handoca, Curtea veche, București, 2001
2. Eliade, Mircea. *Memorii (1907-1960)*, București, Humanitas, 1991
3. *Ideea care ucide Dimensiunile ideologiei legionare* Antologie de texte realizată de Constantin Petculescu, Alexandru Florian, București, Editura Noua Alternativă, 1994
4. Marin, Vasile. *Crez de generație*, cu un cuvânt înainte de Corneliu Z. Codreanu, prefață de Nae Ionescu, București, Tiparul "Cartea Românească", 1936
5. Moța, Ion, I. *Cranii de lemn: articole: 1922-1936*, București, Editura "Totul pentru Țară", 1937
6. Vulcănescu, Mircea. *Nae Ionescu Așa cum l-am cunoscut*, București, Humanitas, 1992
7. Cristian Rakovski. *Scrieri social-politice (1900-1916)*, studiu introductiv, antologie, bibliografie și note de Ion Iacoș, București, Editura Politică, 1977
8. Florian Tănăsescu, Dumitru Costea, Ion Iacoș, Gheorghe Neacșu, Marin C. Stănescu, Nicolae Tănăsescu. *Ideologie și structuri comuniste în România, vol. II, 9 decembrie 1919-31 decembrie 1919*, Institutul Național Pentru Studiul Totalitarismului, București, 1997
9. Dan Cătănuș, Ioan Chiper. *Cazul Ștefan Foriș lupta pentru putere în P.C.R. de la Gheorghiu Dej la Ceaușescu Documente 1940-1968*, Editura Vremea, București, 1999
10. Florian Tănăsescu, Gheorghe Neacșu, Ion Iacoș, Marin C. Stănescu, Nicolae Tănăsescu. *Ideologie și structuri comuniste în România în România, vol. III, 1 ianuarie 1920-3 februarie 1921*, Institutul Național Pentru Studiul Totalitarismului, București, 2001
11. Arhivele Naționale ale României *Partidul Comunist din România în anii celui de-al război mondial 1939-1944*, ediție de documente coordonată de Alina Tudor-Pavelescu, București, 2003

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul reconstruiește mecanismele de urgență politică și ideologică ale extremismului de dreapta și de stânga din România interbelică. Creșterea identificării politice și psihologice a unui procent din populație cu "realizările" regimului comunist, evaluarea necritică a ideologiilor și militanților de extremă dreapta din interbelic, remanenta antisemitismului, gestionarea defectuoasă a memoriei istorice, invocarea în discursul public a unor figuri patrimoniale ale culturii interbelice, prin abstracție de angajamentul lor politic, fac cu atât mai necesar acest curs. Acesta include o serie de

interogații din zona istoriei ideilor politice, a psihologiei de masă, coroborează concepte, teme și lucrări din domenii diverse: sociologie, psihologie/Erich Fromm, filozofie/Theodor Adorno, Școala de la Frankfurt. Acestea fac posibil dialogul interdisciplinar.

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Cunoașterea unui subiect din materia de curs; capacitatea de a stabili conexiuni între diferitele componente ale unui eveniment sau proces istoric, coerența expunerii subiectului de examen	Examen oral	50%
9.5. Seminar	Va fi evaluată capacitatea studentului de elabora un referat consistent științific, cu un material documentar suficient și aparat critic; un alt criteriu este reprezentat de participarea studenților la dialog științific pe marginea referatelor prezentate la seminar	Prezentare referat, participare activă la dezbaterile celorlalte referate	50%
Standard minimum de performanță	Cunoașterea datelor cronologice generale ale tematicii cursului		

Data Completării
30.09.2025

Semnătura titularului de curs
prof. univ. Florin Müller

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura Directorului de Departament